

NEMZETKÖZI RENDÉSZETI FIGYELŐ

Borbély Zsuzsanna, Cieleszky Péter, Csizner Zoltán, Éberhardt Gábor, Pesti Tünde, Schmidt Laura, Veprik Zita, Vizvári Fanni

Nemzetközi Rendészeti Figyelő I.

Borbély Zsuzsanna

Rendészeti tevékenység a koronavírus-járvány idején

Kathryn Farrow kriminológus, doktorandusz, kutatási területe a rendőrségbe vetett bizalom kérdésköre. Írásában (Farrow, 2020) a koronavírus-járvány elleni küzdelem rendészeti feladatait foglalja össze az eljárási igazságosság elvének fókuszba helyezésével. Példáit az Egyesült Királyságban megvalósult gyakorlatból meríti. Farrow hangsúlyozza, hogy a rendőrség szerepvállalásának egy közegészségügyi krízishelyzet megoldásában nincsenek előzményei, ugyanakkor világszerte számos kormány élt ezzel a megoldással. Felhívja a figyelmet arra is, hogy a korlátozások és karanténintézkedések betartatása feltételezi a szűkebb és a tágabb társadalmi közösségek együttműködését a rendőrséggel. A helyzetet nehezíti, hogy az állampolgároknak nem volt módjuk közreműködni az új szabályok kialakításába, és nincs információjuk arról sem, hogy a rendkívüli körülmények meddig maradnak fenn. Emellett a szerző összegyűjti azokat a fogalmakat, kifejezéseket, amelyek értelmezése és/vagy gyakorlati alkalmazása nehézségeket okozhat és okoz a vírushelyzet kapcsán a rendészeti tevékenységben: ésszerű gyanú és indokolható kivétel, méltányosság és eljárási igazságosság. Az ésszerű gyanú fogalma azt takarja, amikor különböző tényezők okán a rendőrök gyanítják, hogy az intézkedés alá vont személy esetleg Covid19 fertőzött lehet, s ennek megfelelően intézkednek vele szemben. Ugyanakkor nehézség, hogy mely tényezők azok, amelyek alapján a gyanú jogosnak tekinthető. Ehhez kapcsolódik az indokolható kivétel fogalma, amely még homályosabb, mert arra vonatkozik, hogy a kijárási korlátozások időszakában mi számít ésszerű indoknak otthonunk elhagyására. A szerző azt is jelzi, hogy a rendőri vezetés a cikk írása idején már megfogalmazott

iránymutatásokat az említett fogalmak értelmezéséhez. Mindez arra mutat, hogy a jobbiztonság és a méltányosság követelménye a rendkívüli helyzetek kezelése során is követelmény marad.

Mindezekhez szorosan kapcsolódó fogalom a méltányosság, amely arra vonatkozik, hogy a rendőrök pártatlanul és igazságosan bánnak az emberekkel, kivételzés vagy diszkrimináció nélkül, s következetesen ebben. Az eljárási igazságosság pedig szervesen kapcsolódik ehhez, ugyanis a méltányosság ennek egy kulcsfontosságú eleme. Az eljárási igazságosság elve arra hívja fel a figyelmet, hogy a rendőri intézkedés alá vont állampolgárok jobban elfogadják annak kedvezőtlen következményeit is, ha a rendőrök eljárása részrehajlásmentes, következetes és mindenre egyformán érvényesül. Vagyis az eljárási igazságosság érvényesülése, állampolgárok és a rendőrség közötti kommunikáció megfelelő minősége megerősítheti a társadalom rendőrségbe vetett bizalmát. Farrow megemlíti egy másik kulcsfontosságú tényezőt is, ez pedig az információmegosztás. Hogy ez miért ennyire fontos? Mert a nyitottságot, hajlandóságot közvetíti az állampolgárok felé, amely képes fokozni a szabályok betartására való készséget is.

Emellett hangsúlyozza, hogy az eljárási igazságosság elve nemcsak az állampolgárokkal szemben, hanem a szervezeten belül is követelmény. Ebben a vonatkozásban az elv azt jelenti, hogy milyen mértékben lehetnek biztosak a szervezet tagjai abban, hogy mérlegelést igénylő szakszerű, elfogulatlan, következetes és transzparens döntéseik találkoznak szakmai vezetőik támogatásával. Ennek feltétele a szervezeten belüli információmegosztás, ami, ha átlátható és nyitott módon történik, segíti a rendőröket abban, hogy kompetensen, a legalitás jegyében képviseljék a szabályokat, és találják meg a legjobb megoldást még az esetlegesen adódó nehéz helyzetekben is. Farrow tanulmányának fő tanulsága, miszerint az eljárási igazságosság elvének kiemelt szerepe van a pandémia rendészetében. A szervezeten belüli megfelelő információmegosztás és eljárási igazságosság érvényesülését illetően a szerző azt is megemlíti, hogy az Egyesült Királyságban sem feltétlenül jó a helyzet, mert a rendőri állomány körében végzett Covid19 tesztek mennyisége alacsony, miközben a megfelelő védőfelszerelés megléte sem minden esetben garantált. Mondhatjuk azt is, hogy igazságos és méltányos eljárásra a rendőrök is igényt tarthatnak.

Felhasznált irodalom

Farrow, K. (2020). Policing the Pandemic in the UK Using the Principles of Procedural Justice. *Policing, Policing: A Journal of Policy and Practice*, 14(3), 587–592. <https://doi.org/10.1093/police/paaa031>

Cielezky Péter

A rendészet és a biztonság elméleti megközelítése

A 21. század harmadik évtizedéhez közelítő világ biztonság iránti igényének átalakulása, amit a természeti és a társadalmi környezet konfliktusai, a digitális korszak szülte ellentmondások és a biztonság piacosodásának veszélyei jellemeznek. A tanulmány (Holley et.al., 2020) gondolati kontextusa látszólag szinkronitási problémák nélküli kapcsolódási pontokon kínálja fel annak lehetőségét, hogy problémafelvetései értelmezését a hazai rendészetelmélet és gyakorlat történetileg meghatározott keretei között, máig tapasztalható egyes sajátosságaival azonosítva, azokkal szinoptikusan kezeljük. Az illesztési pontok közül elsőként említhetők a Hobbes-i társadalmi szerződéselméletből eredeztethető, abból levezethető azon változások is, amelyek a biztonság által és a biztonság nevében történő kormányzás keretében valósulnak meg, és amelyek eredményeképp végül a köznyugalom fokozatosan elnyeli a magánbékét. Másodsorban pedig kiemelkednek azok a veszélyek, amelyek a magánbiztonság szereplőinek piacorientált szemléletéből fakadnak – szemben a közjóba vetett hittel, amely az állam által szavatolt biztonság legitimitásának forrása.

A szerzők egy gördülékeny és elegáns szellemi kirándulással, több mértékadó kutató gondolatait is ötvözve vezetik végig az olvasót a biztonság változó értelmezésén, fogalomhasználatán, és e jelenségkör a teljesség igénye nélkül meghatározó esztörténeti íven. Ebből világosan kiderül az is, hogy míg a kapcsolódási pontokként jelzett jelenségekhez köthető problémafelvetések, továbbá az antropocénnel összefüggő és a kibetérrel jelzett kihívások a világban globálisan jelennek meg, addig az ezek kezelését célzó kormányzati akarat manifesztumai jobbra lokálisan vagy több esetben regionálisan sajátos formát öltenek és történeti meghatározottságúak. Nem szabad tehát elfelejteni, hogy a látszólagos hasonlóság mögött húzódó meghatározó eltérés egyes hazai és a tanulmányban felmutatott felfogások között a szabadság és a biztonság összeegyeztethetőségének konceptuális értelmezése történetileg meghatározott különbözőségéből fakad. És bár explicite kimondottan a gondolatmenet fókuszában nem ennek a problémának a feltárása áll, helyes értelmezését ennek felismerése segíti, különösen akkor, ha a hazai rendészeti kihívásokra adott válaszok alternatíváit az itt felvillantott értelmezések felhasználásával kívánjuk kidolgozni. A kutatók kifejtik, hogy a hon- és rendvédelmi terület szétválása történeti oldalról egy, a vesztfá-liai béke időszakától eredeztethető és a modern polgári és nemzetállami keretek között kibontakozó folyamat volt. Megjegyezhetjük, hogy hazánkban e később kibontakozó folyamat egyik szimbolikus mérföldköve az önállósuló rendészeti tevékenység (policing) demilitarizálására, decentralizálására és depolitizálására

irányuló akarat kifejezése (Horváth, 1990) volt a rendszerváltoztatás időszakában. A szerzők által vizsgált geopolitikai környezetben ugyanakkor nem meglepő, hogy a magánbiztonság huszadik század derekán tapasztalható tényerése úgy is értelmeződhetett, mint a fellazuló központi (ti. állami) rendszert egyfajta hiányosságára született társadalmi és intézményi válasz. Szélsőséges esetben pedig úgy, hogy a magánbiztonság ugyanúgy a közbiztonság megzavarásának tekinthető, mint a jogsértő cselekmények.

E felfogás mellett azonban a szerzők más megközelítések érvényességére is utalnak (vákuum teória, policentrikus rendőrség). Ezekre sokkal inkább a köz- és magánbiztonság hatásterületeinek természetszerű átfedése, az ezeket meghatározó tevékenységek egymásra utaltsága és intézményi szinten pedig a szorosabb kooperáció kialakításának szükségessége jellemző, amellyel ugyanakkor biztonsági kockázat is generálódik. Hiszen míg az állami működés elsődleges céljai a közjába vetett hitből, addig a piaci szereplőké a profit reményéből vezethetők le. Ezeket az értékeket pedig nem könnyű nivellálni vagy közös nevezőre hozni. Végezetül a tanulmány összegzése szerint a kiemelt változások – különösen a kibertérrel és az antropocénnel jelentkező újabb kihívások hatása – számos további kérdést vet fel, amelyek a rendőrség irányítására, szerepének a biztonság garantálásában történő megváltozására és a magánbiztonsági szektorral történő együttműködés módjának amúgy is gondokkal terhelt területére vonatkoznak. A kutatók a jövő egyik lehetséges útjaként a közrendszert megerősítése, megerősödése mellett a biztonság egyes elemeinek decentralizált kezelése, a technológia, az ember és környezetének szorosabb összekapcsolása, és e körben a közösségek szerepének megerősítése, önellátó képességük fejlesztése mellett foglalnak állást. A hazai rendészeti gondolkodásnak ugyanakkor egy alapvető nehézséggel kell szembesülnie a tanulmány továbbgondolása során. Ugyanis, ha a megoldás valóban a közösségek szerepének megerősítése, önellátó képességük fejlesztése irányába mutat, abban az esetben a rendészeti tevékenység újabb módozatai kidolgozását megelőzően előbb azt kell tisztázni, hogy miképpen értelmezhető egy közösség szerepe, és annak milyen jellemzői vannak egy élhetőbb és egy kevésbé élhető társadalomban a szabadság-kontroll-biztonság (Krémer, 2020) hármasságjának értelmezési keretében.

Felhasznált irodalom

Holley, C., Mutongwizo, T. & Shearing, C. (2020). Conceptualizing Policing and Security: New Harmscapes, the Anthropocene, and Technology. *Annual Review of Criminology*, 3, 341-358. <https://doi.org/10.1146/annurev-criminol-011419-041330>

Csizner Zoltán

Az emberi jogok, a kormányzottak és a bűnüldözés legitimitációja

Rhodes Lynn nemzetközi független tanácsadó és tudós, 2017-től a Nemzetközi Társaság a Civilizációk Összehasonlító Kutatásáért (ISCSC, URL1), elnöke. A társadalomtudományok művelése mellett elkötelezett híve a környezetvédelemnek. Többek között vezetője volt a Kaliforniai Állami Parkok Vadőrei Egyesületének (CSPRA, URL2) és vagyonkezelője a kaliforniai sivatagban található Anza Borrego Nemzeti Park alapítványának. Rhodes Lynn elvégezte az FBI Nemzeti Akadémiáját, és részt vesz a Nemzetközi Rendőrfőkapitányok Szövetségének (IACP) Környezeti Bűncselekményekkel foglalkozó bizottságában (URL3). Hivatalos tanácsadóként szolgált Mongóliában a védett területek kezelésével kapcsolatban, és környezetvédelmi tanácsadóként a Zhongnan Egyetemen, Vuhanban, Kínában. A kínai Soochow Egyetem (URL4) tiszteletbeli professzora (URL5). Az idén tavasszal – az ISCSC hivatalos publikálási felületén, a *Comparative Civilizations Review*-ben – megjelent írása a modern rendészet egyik legaktuálisabb és legfontosabb kérdését vizsgálja: milyen hatásai lehetnek, ha egy rendőri szervezet a társadalomtól kapott felhatalmazás kereteit túllépve, törvénytelen eszközökkel tartja fenn a rendet. A tanulmány alapgondolata, hogy a társadalmi rend megköveteli a hatóságok részéről is a szabályok maximális betartását, függetlenül az intézkedéssel érintett származásától, bőrszínétől vagy társadalmi helyzetétől. Függetlenül a bűnözés szintjének mennyiségi és minőségi emelkedésétől, minden embernek alapvető joga van tisztességes eljáráshoz és bánásmóddhoz. A cikk különlegessége, (Rhodes, 2020) hogy hónapokkal George Floyd 2020. május 25-i halála előtt figyelmeztet a rendőri túlkapások és az indokolatlanul, törvénytelenül alkalmazott erőszak veszélyeire, mely az egész testület megítélését alááshatja, amely ezáltal elveszti a társadalom bizalmát. A szerző megállapításait az élet igazolta: az afroamerikai Floyd halálát eredményező, indokolatlanul alkalmazott rendőri erőszak egész Amerikában, majd később világszerte tüntetés-sorozatot és zavargásokat eredményezett. Az USA-ban tömegek követeltek szigorúbb fellépést a rasszista rendőri túlkapások ellen.

A szerző megállapítja, hogy a rendészeti szervek munkája nélkülözhetetlen, és valós kollektív társadalmi igény, azonban ez nem jelentheti azt, hogy azt

szabályok nélkül vagy azokat be nem tartva lehetne végezni. A közösségi média rohamos fejlődése a társadalmi kontroll lehetőségeit is szélesítette, melyre szintén felhívja a figyelmet a cikk. Sok esetben az egyes túlkapások részletei az interneten jelennek meg. Így történt ez George Floyd esetben is, amikor az intézkedést szemlélők által mobilt-telefonnal készített felvételek napok alatt bejárták a világot. De nem csak Amerikában, hanem más országokban – így például Németországban Düsseldorfban vagy Hamburgban – is készültek már hasonló felvételek.

Álláspontja szerint nélkülözhetetlen a belső kontroll, a jogsértések szervezeten belüli felismerése, kezelése és határozott elutasítása, mivel ezek hiányában elveszti a társadalom bizalmát. Ms. Rhodes a probléma felvetése mellett felhívja a figyelmet azokra a kiadványokra és tanulmányokra, melyek megismerése és alkalmazása jelentősen javíthatja a testületen belüli normakövetést. Ezek között szerepel többek között:

- az Interpol 2017–2020. közötti időszakra vonatkozó működési stratégiája (URL6);
- Az állampolgári jogok védelme: vezetői útmutató az állami, helyi és törzsi bűnüldözéshez (URL7);
- A 21. századi rendőrség átalakulására létrehozott elnöki munkacsoport beszámoló-jelentése, „*Végrehajtási útmutató: Áttérés a javaslatokról a cselekvésre*” címmel (URL8).

Ezek közül talán a legutóbbit érdemes a cikktől függetlenül is részletesebben megismerni. 2014 decemberében Barack Obama, az USA akkori elnöke életre hívott egy 21. századi rendészeti munkacsoportot. Ennek feladata volt olyan gyakorlatok és javaslatételek kidolgozása, melyek a rendőri gyakorlatok fejlesztésével alkalmasak a bűncselekmények hatékony csökkentésére, a közbizalom növelése mellett. A hivatkozott végrehajtási útmutató a munkacsoport 59 ajánlásának és 92 cselekvési tételének összefoglalása. A tanulmány ugyan az amerikai viszonyokra utal elsősorban, de érvényes minden olyan társadalomra, ahol a rendészeti szervek működésében kiemelt szerepe van a törvényességnek, a közbizalomnak és a demokratikus értékek tiszteletének.

Felhasznált irodalom

Rhodes, L. (2020). Human Rights, Those Who Are Governed and the Legitimacy of Law Enforcement. *Comparative Civilizations Review*, 82(5), 5-13. <https://scholarsarchive.byu.edu/ccr/vol82/iss82/5>

A cikkben található online hivatkozások

URL1: ISCSC. <http://www.iscsc.org/>

URL2: California State Park Rangers Association. <http://www.cspra.com>

URL3: Environmental Crimes Committee. <https://www.theiacp.org/working-group/committee/environmental-crimes-committee>

URL4: Soochow University. <http://www.scu.edu.tw/>

URL5: Lynn Rhodes. <https://lynnrhodes.academia.edu/>

URL6: Strategic Framework 2017-2020. <https://www.interpol.int/Who-we-are/Strategy/Strategic-Framework-2017-2020>

URL7: Protecting Civil Rights: A Leadership Guide for State, Local, and Tribal Law Enforcement. <https://www.theiacp.org/resources/document/protecting-civil-rights-a-leadership-guide-for-state-local-and-tribal-law>

URL8: The President's Task Force on 21st Century Policing. https://cops.usdoj.gov/pdf/taskforce/taskforce_finalreport.pdf

Éberhardt Gábor

A koronavírus-járvány rendészeti kezelése:

A kollektív normasértés elemei és következményei

A tanulmányt két, az Egyesült Királyságban tevékenykedő kutató, oktató jegyzi. Stephen Reicher a St. Andrews Egyetem pszichológia professzora. Kutatómunkájának középpontjában a tömegpszichológia áll és ezen belül vizsgálja az egyén identitását az őt körülvevő tömeg viselkedésén belül, valamint a társadalmi identitás modellje szerinti hatást a tömeges konfliktusok viszonyában. Clifford Stott a Keele-i Egyetem pszichológia professzora. Munkásságának tárgya a társadalmi tömeg, azok csoportjainak és tagjainak szélsőséges viselkedési mechanizmusa, valamint az ilyen eseményekre adandó rendészeti intézkedések vizsgálata, a közösségi érdekeket szolgáló, erőszakmentességet biztosító ajánlások kidolgozása.

A publikáció az Egyesült Királyság Kormányának támogatásával (URL1) a Policing: A Journal of Policy and Practice (URL2) kiadványában jelent meg, (Reicher & Stott, 2020) amely a rendészettudományok egyik nemzetközi szinten legismertebb, Q1 folyóirata (URL3). A téma aktualitása vitathatatlan, hiszen a COVID-19 azonosítóval jelzett globális pandémia a Föld egész lakosságát érinti napjainkban és a megjelenés időszakában is. A járvány kezelésének feladatai pedig jelentős arányban hárulnak az államhatalmat képviselő rendészeti szervekre, amely témában nagy számú minősített publikáció érhető

el már a 2020 év eddig eltelt időszakában is (URL3). A szerzők a tanulmány bevezető részében felvázolják azokat a súlyozott tartalmi elemeket, amelyek vonala mentén megismerhetjük a globális humán pandémiával összefüggésben esetlegesen kialakuló társadalmi ellenállást a védekezési szabályzókkal szemben. Ismertetik azokat a rendőri, rendészeti jellegű intézkedéseket, amelyekkel a társadalmi (egyéni, csoportos, tömeges) ellenállást javasolt kezelni. A kutatók felvázolnak három olyan tipizálnak értékelhető társadalmi ellenkezést, konfliktus forrást, amelyek a járvány terjedését, megelőzését biztosító rendészeti intézkedések során egy multikulturális társadalomban nagy valószínűséggel bekövetkezhetnek. A járványügyi védekezésre visszavezethető társadalmi ellenállás okainak elemzésekor a szerzők hivatkoznak (Thompson, 1971, 76-16.) a korai tömeg konfliktusok, valamint annak általuk tovább gondolt (Reicher & Stott, 2011, 95–101.) zavargási tényezők elméletére. A tanulmányban azt a megállapításukat képviselik, amely szerint alapvetően három elem szükséges a társadalmi ellenkezéshez: kialakul, majd terjed jogszerűtlenség a sérelemérzet a normatív szabályzókkal és azoknak érvényt szerezni törekvő államhatalmi szervezettel szemben. Emiatt már megjelenik az a közös ellenség, akivel szemben fellépnek az ellenkező személyek, azok csoportjai. Felhívják annak a kutatási eredményeknek a megállapításait, amelyek szerint a három feltétel együttes fennállása sem vált ki minden esetben tényleges ellenállást. Ugyanakkor a rendészeti szerv részéről a nem kellően objektív, az aránytalan, a túlzottan erőszakosnak értékelt intézkedés kiválthat olyan szikrát, amely miatt egyenes út vezethet a konfliktusokhoz, a társadalmi ellenkezéshez.

A tanulmány külön foglalkozik a mi és az ők fogalmi körével, a kapcsolódó konfliktus alapokkal, valamint a megelőzést szolgáló rendészeti módszertannal. A közösségi konfliktusoknak, ellenállásnak nagy a bekövetkezési valószínűsége, ha a társadalom tagja úgy értékeli a helyzetüket, hogy az állam aránytalanul intézkedik, biztosít forrásokat, erőket és eszközöket valamilyen azonosítható tipológia elemek mentén. Amennyiben az ilyen intézkedéseknek a központi hatalom részéről, a társadalom valamennyi tagja és szereplője felé, objektív kommunikáció útján bemutatott indokoltsága van, azt a korábbi kutatásaik szerint elfogadóbban kezeli a kevésbé támogatott közösség is. Szintén hivatkoznak olyan eredményekre is, amelyek szerint a hiteles, objektív, teljeskörű kommunikáció kiválthatja a társadalmi tagjai között az együttérzést, ami jellemzően önszabályozó, normakövető viselkedéssel is együtt jár. Ezek a reakciók a korlátozó intézkedések, a rendészeti szervek feladatellátásának támogatását is eredményezhetik, ami a közülünk és értünk gondolati megközelítéseként jelenhet meg. A tárgyi kutatási eredmények és ajánlások

beépültek az Egyesült Királyság rendészeti szerveinek képzési, végrehajtási metodikájába is (URL4). Az úgynevezett „4E eszkalációs modell” elveinek és módszertani ajánlásainak követésével a rendőrségnek (feladatellátásba bevont katonai erőknek) úgy kell a rendfenntartást biztosítani, hogy az az őket körülvevő közösség tagjai által elfogadásra alkalmas legyen, az intézkedések alkalmazásakor az „értük” célt tudják azonosítani.

A következő cím alatt a szerzők három olyan konkrét eseménymintát mutatnak be, amelyeknek a védekezési időszakban magas arányú a bekövetkezési valószínűsége. Az egyik ilyen tipizált eseménysor, amikor az egészségügyi intézményben elkülönített, ellátás alatt álló hozzátartozóhoz a család, a társadalmi csoport tagjai nem mehetnek be, nem tartózkodhatnak a közelében. Az ilyen jellegű távolságtartást esetlegesen nehezen viselő, azt el nem fogadó csoport tagjaival szemben a rendőri szerveknek úgy kell intézkedniük, hogy az adott rassz, felekezet tagjaira jellemző viselkedési kultúra ismeretében, a szolgáltató jelleget kell fenntartani. Ennek megvalósítása érdekében javasolt a döntést hozó parancsnok, a helyszínen intézkedő rendőr támogatására a csoport tagjai közül segítőt, vagy általuk is elfogadott független mediátort bevonnai a konfliktus erőszakmentes rendezésébe.

A második jellemző eseménysor, amikor valamilyen előzmények után „*feltámad a harag*” adott csoport tagjaiban a rend képviselői, vagy valamely vétkesnek kinevezett csoport tagjaival szemben és ennek következtében erőszakos cselekmények súlyosbítják a védekezés feladatait. Az ilyen jellegű cselekmények megelőzése és kezelése területén szintén kiemelt szerepet jelölnek meg a szerzők a civil társadalom képviselőivel történő közvetlen együttműködésnek.

A járványmegelőzés egyik leghatásosabb módszere a szerzők által is hivatkozott humán kontaktok csökkentése (URL5). Ennek egyik lehetősége például a felekezeti összejövetelek tiltása, korlátozása, szabályozása. A multikulturális társadalmakban jellemzően a felekezeti összetétel is egyes, amelyeknek irányítói, tagjai akár maguktól is alkalmaznak távolságtartó intézkedéseket, vagy legalábbis eleget tesznek a védekezést irányítók elvárásainak. A konfliktus forrása akkor jelenhet meg, amikor valamely felekezet(k) nem, vagy részben tesznek eleget a megelőző intézkedés szabályainak. A vallási alapokra épülő rendezvények rendészeti kezelése a szerzők szerint az egyik legmagasabb szintű feladat, amely csak konstruktivitással oldható meg. A többségében 2000. esztendő után publikált referencia tanulmányok hivatkozásait értelmezve, azokat is képviselve, a szerzőpáros a következtetéseikben felhívja a figyelmet arra, hogy a járvány elleni védekezés időszakában születhetnek kedvezőtlen döntések, de azoknak nem kell együtt járnia társadalmi

konfliktussal. Véleményük szerint amennyiben a védekezés és azt biztosító rendészeti intézkedések az objektív tartalmú, kölcsönös és folyamatos párbeszédre épülnek, úgy azok negatív érzelmeket generáló társadalmi hatásai legalábbis csökkenthetők. A záró gondolatok között felhívják a figyelmet az intézkedések hasznossága (célhoz kötöttsége), valamint az ők és a mi együtt állásának képviselőit.

Felhasznált irodalom

- Reicher, S. & Stott, C. (2020). Policing the Coronavirus Outbreak: Processes and Prospects for Collective Disorder. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 14(3), 569–573. <https://doi.org/10.1093/police/paaa014>
- Reicher, S. D. & Stott, C. (2011). *Mad Mobs and Englishmen? Myths and Realities of the 2011 Riots*. Constable & Robinson, 95-101.
- Thompson E. P. (1971). The Moral Economy of the English Crowd in the Eighteenth Century. *Oxford University Press, Past & Present*, 50(1), 76-136. <https://doi.org/10.1093/past/50.1.76>

A cikkben található online hivatkozások

- URL1: *Az Egyesült Királyság Kormányának támogató hozzájárulása a tanulmány terjesztéséhez (OGL)* <http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3/>
- URL2: *Policing the Coronavirus Outbreak: Processes and Prospects for Collective Disorder* - Volume 14, Issue 3, September 2020, Pages 569–573, <https://doi.org/10.1093/police/paaa014>
- URL3: *Scimago Journal & Country Rank* - <https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=21100388413&tip=sid&clean=0>
- URL4: *A College of Policing módszertani útmutatója a rendőröknek a COVID-19 időszakban követendő intézkedésekre* - az ún. 4E (Engage/Elkötelezettség; Explain/Magyarázat; Encourage/Ösztönzés; Enforce/Erő) eskalációs modell - Forrás: <https://www.college.police.uk/Documents/COVID-19-Police-brief-in-response-to-Coronavirus-Government-Legislation.pdf>
- URL5: *A szociális, a pszichológia távolságtartás és egyéb egyéni járványügyi megelőzési lehetőségek* – Forrás: <https://www.hopkinsmedicine.org/health/conditions-and-diseases/coronavirus/coronavirus-social-distancing-and-self-quarantine>

Pesti Tünde Brutalitás és faji előítéletek – miről szólnak az adatok

Derek Chauvin 8 perc 46 másodpercig nyomta térdét egy fegyvertelen fekete férfi, George Floyd nyakába. Ez az eset, a Minneapolis-i Rendőrség halálos erőszakhasználata, újra felélénkítette a rendőri brutalitásról és rasszizmusról folyó vitákat. Tekintve, hogy világszerte tiltakozások kezdődtek, a politikusokra és a rendőrségre – főként az Egyesült Államokban – nagy nyomás helyeződött, hogy tegyenek valamit, kezdve a bűnüldözési taktikák reformjától a rendőrségi egység finanszírozásáig vagy megszüntetéséig. Peeples ezzel kezdi cikkét, melyben igyekszik felhívni a figyelmet az eddig írt tanulmányok, összegyűjtött adatok eredményeire (Peeples, 2020). A szerző azt a kérdést veti fel, hogy van-e elegendő bizonyíték a döntések meghozatalára. Ez a kérdés nyitott marad, az olvasóra bízva. Figyelmeztet, hogy a kutatások az Egyesült Államokban csupán a 2014-es évektől kezdődtek el. Mindazonáltal hangsúlyozza azokat a kutatási eredményeket, melyekből nyugtalanító megállapítások születnek a faji megkülönböztetésből származó rendőri intézkedések tekintetében. Évente mintegy 1000 polgárt ölnek meg a bűnüldöző szervek tisztviselői az Egyesült Államokban. Egy becslés szerint a fekete férfiaknak 2,5-szer nagyobb az esélyük, hogy a rendőrség által halmak meg, mint a fehéreknek. Egy másik tanulmány szerint azok a fekete személyek, akiket halálos lövés ért a rendőrség által, kétszer nagyobb valószínűséggel voltak fegyvertelenek, mint a fehérek. Cikkében igyekszik a szakértők eredményeit és véleményét ütköztetni nyitva hagyva a fő kérdést.

Justin Nix, a Nebraska Omaha Egyetem kriminológusát idézi, aki szerint évente ezer halálesetnek nem kell normálisnak lennie és elegendő bizonyíték van a cselekvésre. A szerző kitér az Egyesült Államok bűnüldöző szerveinek 2019-ben az FBI által létrehozott adatbázisára is. Ez az adatbázis a tisztviselők mintegy 40%-át tartalmazza, melynek oka, hogy az adatszolgáltatás önkéntes alapon történik, és az ügynökségek nem szisztematikus alapon gyűjtik az adatokat. Véleménye szerint az adatok a döntéshez még mindig korlátozottan állnak csak rendelkezésre. „*Rossz alma*”: ebben a részben figyelmeztet, hogy gyakran korlátozottan állnak a kutatók rendelkezésére az adatok, és ezzel is meg kell küzdeniük. Mark Hoestra, közgazdász (A&M Egyetem Texas) eredményét ismerteti, aki a segélyhívásokra adott válaszok tükrében vizsgálta a rasszok szerepét a rendőri erőszakhasználatban.

Megemlíti Nix javaslatát, hogy a prediktív tényezőket pl. faji elfogultság, rosszindulat, bizonytalan férfiasság, már a felvételi eljárásnál meg kellene vizsgálni, de maga Nix is óv a felvételi követelmények magasabb szintre

történe emelésétől. Leírja egy másik, februárban megjelent tanulmány a Chicago-ban szolgáló rendőrök elleni panaszokat, valamint a rendőrök fegyverhasználatát vizsgáló kutatás eredményét és utal Steth Stoughton (volt rendőrtiszt, a kolumbiai Dél-Kaliforniai Egyetem jogi professzora) megállapítására, hogy Amerikában mind a fegyelmi eljárás, mind a rendőrök kirúgása nehézségekbe ütközik, valamint Lawrence Sherman (cambridge-i Bizonyítékokon Alapuló Rendészet Központjának igazgatója) javaslatára, hogy az államok alkotmányos joga legyen, hogy bármely személy jogát visszavonják vagy engedélyezzék ahhoz, hogy rendőrként szolgáljon. Robin Engelt idézi, aki az ohioi Cincinnati Rendőrségi Kutatási és Politikai Központ igazgatója és a valódi változást mind állami és mind helyi szinten tanácsolja.

Bizonyítékon alapuló rendészet (Evidence-based policing): Ebben a részben a szerző ismét Engeltre utal, aki szerint továbbra sem világos, hogy mely rendészeti gyakorlatok napjainkban a legjobbak, főként az adatok és a tudomány hiánya miatt. Felhívja a figyelmet, hogy az eddigi intézkedésekkel – testkamerák, deeszkalációs képzések, implicit elfogultsági képzések, korai beavatkozási módszerek, fojtófogások betiltása, polgári felügyelet – kapcsolatos adatgyűjtés maga is visszatartható lehet és igyekszik az ezzel – főként deeszkalációs képzés, testkamera, állampolgárok véleményére való nyitottság – kapcsolatos eddigi kutatások eredményének bemutatására. Floyd halála nyomán a változásra irányuló felhívások túlmutattak a rendőrségi reformokon egészen a finanszírozásig – állami finanszírozás csökkentése és a források átcsoportosítása más programokra – vagy a teljes feloszlásig. Egyes kutatók óvatosságra intenek a rendőrség teljes megszüntetésével kapcsolatban. Ismét Engelt idézve ettől óv, de megemlíti a jelenlegi felelősségi kör lehetséges szűkítését. Cikkét Stoughtont hangsúlyozva fejezi be, hogy figyelembe kell venni a faji előítéletek társadalomban betöltött szerepét is, ami bizonyított volt Floyd megölése előtti hónapokban – egy 25 éves fekete férfit, két fehér férfit lelőtt, mikor a Georgia államban kocogott, illetve egy fehér nő hamis bejelentést tett a 911-re miszerint egy fekete férfi New York Central Parkjában fenyegeti.

Felhasznált irodalom

Peebles, L. (2020). Brutality and Racial Bias: What the data Say. *Nature*, 583(6), 22-24. <https://doi.org/10.1038/d41586-020-01846-z>

Schmidt Laura

„Ezek az emberek kiszolgáltatottak, nem bűnözők”: Mentális egészség, erőszak alkalmazása és a halálos kimenetelű intézkedések Angliában

2020 májusában több amerikai nagyvárosban tüntetések sorozata kezdődött miután egy afroamerikai George Floyd nevű férfi egy igazoltatás után a mentőautóban meghalt. Az egyik fehér bőrű rendőrtiszt percekig az áldozat nyakán térdelt, aki hiába szólt, hogy nem kap levegőt. A nyár folyamán pedig még több olyan haláleset történt, melyek következtében a rendőri intézkedésekkel kapcsolatos súlyos mulasztások és az intézményesített rasszizmus kérdésköre is előtérbe került és nemzetközi figyelmet kapott. Jelen tanulmány szerzői (Baker, & Pillinger, 2020) olyan angol családokkal készítettek interjúkat, akiknek egy családtagja valamilyen mentális egészségi problémával küzdött és rendőri intézkedés következtében vesztette életét. A kilenc család interjúja alapján több érdekes téma körvonalazódott ki, mely szerintük fontos szerepet játszott családtagjuk életének elvesztésében. Mind a kilenc esetben erőszakot alkalmazott a rendőrség az intézkedés során és a kilenc áldozatból hatan voltak valamilyen etnikai kisebbség tagjai. Valamint több esetben ismert volt a rendőrség számára, hogy az áldozat mentális problémákkal küzd, mégis ugyanúgy jártak el az intézkedés során, mintha ezt a tényt nem tudták volna.

A brit nemzeti egészségügyi szolgálat adatai alapján Angliában és Walesben egyre nagyobb igény lenne az emberek mentális problémáinak megfelelő kezelésére, azonban sokszor a pénzügyi alultámogatottság miatt nincs lehetőség mindenkinek az ellátására, aki segísége szorul. Ennek következtében a közösségekben egyre inkább növekszik a mentális problémák miatt kialakult krízisek száma, mely a rendőrségre hárítja ezen problémák kezelését. A rendőrség így arra a feladatra van kényszerítve, hogy a bűnüldözés és egy bizonyos fokig az egészségügyi ellátás szerepét is magára vállalja.

Azonban a rendőrök nincsenek adekvát módon felkészítve arra, hogyan bánjanak a mentális problémákkal küzdő emberekkel intézkedés közben. Ebből kifolyólag előfordul, hogy egy helyzetet tévesen ítélnék meg, egy személy csak önmagára ártalmas viselkedését másokra nézve is fenyegetőnek hisznek és ezáltal az intézkedő rendőrök rögtön az erőszak alkalmazását vetik be. Sokszor ez az erőszakos hozzáállás azonban gyorsan ronthat a szituáción, hiszen az elfogott személy nem feltétlenül érti, hogy mi történik vele és körülötte. Egy fontos kérdés, ami felmerült a meginterjúvált családok részéről, hogy az elfogott személyt hogyan szállítja el a rendőrség. Az interjúk során az derült ki, hogy az áldozatokat kényszerítő eszközök alkalmazásával fogták le, majd

sokszor a rendőrségi kocsi hátsó terének lábrészéhez rakták be őket. Mindezt annak ellenére tették, hogy az iránymutatás alapján a mentális problémákkal küzdő személyeket lehetőség szerint elsősorban mentőautóban kell elszállítani, ami azonban a 2018-as adatok szerint valójában csupán az esetek felében történt meg. A tanulmány egyik fontos megállapítása, hogy a mentális problémákkal küzdő személyekkel szembeni halálos kimenetelű rendőri intézkedés során még mindig egy jelentős tényező, hogy a rendőrök alkalmaztak-e testi kényszert. Továbbá a szerzők megállapítása szerint ezen halálesetek aránytalanul nagyobb számban fordulnak elő az etnikai kisebbségek körében. Ennek a problémakörnek a megoldásaként a szerzők a rendőri képzést és a szervezetek közötti együttműködés fontosságát emelik ki. Kiemelten fontos feladat lenne a rendőrök érzékenyítése és számukra rendszeres jelleggel olyan tréningek tartása, mely során hasznos tudásra tehetnének szert a mentális problémákkal küzdő személyekkel való kommunikációról, illetve a problémás szituációk de-eszkalálásának technikáiról is. Mindazonáltal fontos megjegyezni, hogy a képzések önmagukban nem vezetnek eredményre. Egy olyan társadalmi és kulturális változásra van szükség, mely segítségével eljutunk oda, hogy nem az erőszak és a fizikai közbelépés alkalmazása az elsődleges és alapértelmezett reakció egy problémás szituáció kezelése során.

Felhasznált irodalom

Baker, D., & Pillinger, C. (2020). These people are vulnerable, they aren't criminals': Mental health, the use of force and deaths after police contact in England. *The Police Journal*, 93(1), 65-81. <https://doi.org/10.1177/0032258X19839275>

Veprik Zita

A kölni szilveszteri éjszakák 2015–2018: a csoportos erőszak kezelése a kölni rendőrség részéről

A Német Szövetségi Köztársaság legutóbbi éveinek egyik legjelentősebb, legtöbbet vitatott, változásokat hozó eseményei voltak a Köln utcáin 2015/2016. szilveszter éjjelén történtek. Jelen értekezés (Dübbers, 2020) nem elsősorban magukkal az eseményekkel, hanem sokkal inkább az ennek során felvetődő kérdésekkel, a rendőrség munkájában bekövetkező szemléletváltással foglalkozik és bemutatja, hogy a kölni rendőrség az újévkor bekövetkezett erőszak jelenségét miként kezelte, kezeli a gyakorlatban és a tudomány hogyan segítette

az új módszer kidolgozását. Abból kell kiindulni, hogy 2015/2016. szilveszter éjjelére a rendőrség az ilyenkor szokásos, alkohol fogyasztás kapcsán felbukkanó erőszakos cselekedetekre számított, mint pl. a tűzijátékkal és rakétákkal leadott célzott lövések. A bevetett erők azonban azt észlelték, hogy szokatlanul nagy létszámú csoportok jelentek meg Köln belvárosában, amelyek alapvetően észak-afrikai vagy arab térségből származó fiatalemberekből tevődtek össze. Ezek a fiatalok nyilvánvalóan alkohol és feltételezhetően drogok hatása alatt álltak. A bevetést irányító személy ekkor a rendelkezésére álló, létszámban mindenképpen kevésnek bizonyuló erőket nem elsősorban a személy-, vagyonnellenes, vagy szexuális jellegű bűncselekmények megelőzésére csoportosította, hanem egyéb, nemkívánatos jelenségek elhárítására, mint például a pánik megelőzése. Ezt a döntést később sokan kritizálták, de a parlamenti vizsgálóbizottság felmentette a parancsnokot a felelősség alól. A bevetés irányítás további erők bevetését azért nem kérte, mert az már ügyis későn érkezett volna. Tovább bonyolította a helyzetet, hogy a helyi rendőrség a nagyszámú lakossági bejelentésre sem volt felkészülve, így pl. a szexuális zaklatások tényleges számát is csak pár nappal később tudták tisztázni. A rendőrség megítélését tovább rontotta a helytelen kommunikáció, a nyilvánosság nem megfelelő tájékoztatása. A kölni rendőrséget azzal vádolták, hogy az éjszaka folyamán már a helyzetértékelésnél és a bevetés tervezésénél kudarcot vallottak.

Az első elhíresült kölni szilveszteri eseményekkel összefüggésben 2016 decemberétől a főpályaudvar és az állomás előterének területén 1624 bűncselekményt regisztráltak, ebből több mint 500 esetben szexuális jellegű bűncselekmény történt. Az események a lakosság körében nagy bizonytalanságot és heves politikai vitákat váltottak ki, amelyek többek között büntetőjogi reformhoz vezettek a szexuális bűncselekmények és a tartózkodási jog tekintetében. A rendőrségen a következő évi szilveszter éjjelre készülve személyi változásokat foganatosítottak, majd az előző évi tapasztalatokhoz igazították a rendőri jelenlétet a városban. Minden érintett fontosnak tartotta, hogy a következő kölni szilvesztert jelentős bűncselekmények nélkül ünnepelhessék. Ennek érdekében – különösen óvintézkedések és következetes intézkedések meghozatalával – egy jogilag rendezett környezetet kellett teremteni. Az erők már a kölni pályaudvar előtti téren igazoltatták, ellenőrizték az alkoholos befolyásoltság alatt lévő, – a profilalkotás alapján – elsősorban észak-afrikai vagy arab térségből származó fiatalokat, akikről feltételezték, hogy az előző évihez hasonló bűncselekményeket szándékoznak elkövetni. Az erőszakos cselekedeteket ezzel ugyan alapjaiban előzte meg a rendőrség, de az eljárás és a módszerek indulatokat szítottak. A nyilvánosság az előző évinél sokkal közvetlenebb betekintést nyerhetett a rendőrség munkájába. A törtézésnek sajnos

árnyoldalai is voltak, mint pl. a tisztán belső, rendőrségi körökben használt rövidítés, a „*Nafri*” (észak-afrikai elkövetők) félreértelmezése. Emellett pedig a faji megkülönböztetés alapján elvégzett rendőri intézkedéseket kritizálta a média (racial profiling). A tapasztalatok alapján kérdések merültek fel a jövőben tartandó nagyszabású rendezvényekkel kapcsolatban, amelyeknek megválaszolására hozták létre a „*Silvester 2016*” elnevezésű munkacsoportot. Minden eddiginél szélesebb körben vontak be intézményeket, egyesületeket és azok szakértőit az előkészítő munkálatokba, akikről feltételezték, hogy tapasztalataikkal segíteni tudják a rendőrség munkáját. A következő intézetekkel dolgoztak együtt:

- Bielefeldi Egyetem Konfliktus- és Erőszakkutató Intézete (IKG),
- Bochumi Ruhr-Egyetem Kriminológiai Tanszéke,
- Berlini Humboldt Egyetem Integráció- és Migrációkutató Intézete,
- Osnabrücker Egyetem Iszlám Teológia Tanszéke,
- „180 fokos fordulat” Egyesület.

Ezen túlmenően a rendőrség – a megkérdozettek anonimitását biztosítva – menekültzállások lakóinak a véleményét is kikérte az eseményekről. A szakértők véleménye szerint az előző évben csak kisebb csoportok, bandák tervezhették azt, hogy az ünnepséget büntettek elkövetésére használják. Bűnügyi tapasztalatok alapján valószínű, hogy ezekben az esetekben különösen észak-afrikai fiatal férfiak célzottan a tömeg által biztosított anonimitást akarták kihasználni, hogy lopást és rablást kövessenek el. Az események alapvetően spontán módon alakultak ki. Nagyobb számú bűntények elkövetése azonban csak akkor következik be, ha a láthatatlanság vagy a nem megfelelő rendőri beavatkozás ezt lehetővé teszi, és jogmentes tér keletkezik.

A szakértők hangsúlyozták, hogy Köln mint multikulturális party-város a maga „*open-society*” berendezkedésével világszerte híres. A célcsoport nagyon kevés anyagi eszközzel, gépjárművel pedig csak esetenként rendelkezik, így a városba vasúttal érkeznek. Az ideutazók többségében fiatal férfiak, akik szórakozást és party-hangulatot keresnek, és nőkkel szeretnének megismerkedni. A környező menekültzállásokon lakó fiatal férfiak élményeket szeretnének és találkozni akarnak hasonló sorsú társaikkal. Szilveszter éjjelének az észak-afrikai vagy arab térségekben nincs különösebb jelentősége. A szilveszter azon kevés ünnepek közé tartozik, amit mind a keleti, mind a nyugati világban ünnepelnek és azzal az előnnyel jár, hogy akár anyagi eszközök nélkül is (nincsenek belépők vagy kötelező minimálfogyasztás) meg lehet ünnepelni és a „*social life*” részévé lehet válni.

A tudományos szakértők kiemelték az alkoholos befolyásoltság alatti csoport-dinamikai viselkedést, amely mentén az egyén olyan cselekedeteket is megvalósít, amelyeket más körülmények között morálisan is elutasít. Kiemelték továbbá a Kölni Dóm előtti tér „arénajellegét”, amely az első ránézésre faji megkülönböztetés alapján ellenőrzés alá vont személyekben még tovább hevíti az ellenérzéseket, lenézettség érzését kelti, amely táptalaja lehet további erőszakos cselekedeteknek. A rendőrség a szakértők munkája alapján változtatásokat eszközölt. Már nem a dóm előtti téren vonták ellenőrzés alá a gyanús, vagy erősen alkoholos befolyásoltság alatt álló embereket, hanem engedték őket szabadon mozogni, azonban azonnal ellenőriztek bárkit bárhol a városban, aki szemmel láthatóan agresszívan, alkoholtól erősen befolyásoltan viselkedett. A politikai élet, a média és a kutatásba bevont intézmények munkatársai kötetlenül kísérelték figyelemmel a rendőrség munkáját ezen az estén, melynek előkészítésében is aktívan részt vehettek. Ezekkel a módszerekkel, valamint az érintett külföldiekkel nyelvi nehézségek nélkül történő kommunikációval („Respekt” projekt), a rendőrség várható reagálását ismeretve, a 2017/2018 szilveszter éjjele lett 2015 óta a legbiztonságosabb szilveszter.

Felhasznált irodalom

Dübbers, C. (2020). Die Kölner Silvesternächte 2015-2018. Ein Praxisbericht zum Umgang der Kölner Polizei mit Gewalt durch Gruppen. *SIAK-Journal*, 1, 4-14. http://dx.doi.org/10.7396/2020_1_A.

Vizvári Fanni Közalkalmazottak a COVID-19 járvány alatt: rendőri válaszok kényszerhelyzetben

A Covid19 járványra a tudományos közeg gyorsan reagált, az új típusú kihívások következtében, az annak hatásaival és kezelésével foglalkozó tanulmányok bőséggel állnak rendelkezésre. Mivel a világjárvány az élet szinte minden szegmensét érinti, számos tudományos igényű munka született rendészettudományi területen is. A tanulmány témája a brazil közrendőrök járványhelyzet alatti tevékenysége, a döntéshozatali mechanizmusaik jellemzői. Ennek alapja, hogy a rutin feladatok mellett jelentkeznek a vírushelyzet kezeléséhez kapcsolódó, új feladatok is, a rendszeresség és a korábbi tapasztalatok hiánya által a megoldásra

váro helyzetekben nő az egyéni mérlegelés lehetősége. A szerzők feltételezése szerint az egyéni mérlegelési kényszer döntéshelyzetben feszültséget generálhat az utcákon szolgálatot teljesítő rendőrökben. A magas mérlegelési jogkör mellett a hiányos elszámoltathatóság szintén hatással van az extrém körülmények között meghozott válaszreakciók hatékonyságára.

A brazil szerzők etnográfiai jellegű kutatás keretében a brazil rendőrség mindennapjait figyelték meg, valamint interjúkat készítettek nyolc magas besztású tiszttel és négy alacsonyabb rendfokozatú rendőrrel. A beszélgetések 2020. március 2. és április 16. között kerültek rögzítésre, amely időtartam alatt a vizsgálatban résztvevők maguk is jegyzeteket készítettek arról, hogy a járványhelyzet hogyan érinti egyéni és szervezeti szinten a munkavégzést. A kutatás során felhasználtak továbbá egy rendőrtiszt által összegyűjtött, PhD dolgozathoz készített etnográfiai megfigyeléseket, valamint egy másik kutató szintén etnográfiai igényű adatait. Utóbbi kettőről többet nem tud meg az olvasó, noha módszertani szempontból releváns lenne. Ezen adatgyűjtési módszerek, valamint az adatok feldolgozásának metodikája az interjú-idézetek mellett bővebb kifejtést igényelt volna az eredmények alátámasztása érdekében. Az állampolgárok rendőrökhöz való viszonyulását jellemző alapvető bizalomhiány, valamint a közrendőrök rendőri vezetéshez fűződő bizalomhiánya a szerzők és általuk hivatkozott források szerint a Covid19 előtt is jelen volt, amihez hozzáadódtak a vírushelyzet okozta kihívások. Az eredmények alapján három dimenzió rajzolódik ki, amelyek konfliktusai negatívan hatnak a rendőri munkavégzésre. A politikai dimenzió konfliktusai az azonos vezetői szinteken meghozott ellentétes tartalmú utasításokból erednek, ez nem meglepő módon zavart és bizonytalanságot eredményez, tovább mélyítve ez állampolgárok és a rendőrök közötti bizalmi szakadékot. Mindez továbbá oly módon fejt ki hatást a szervezeti kultúrára, hogy a divergens utasítások nemcsak a társadalomhoz való viszonyulásban okoznak problémát, hanem a szervezeten belül is széthúzáshoz vezetnek.

A munkakultúra dimenzió a maskulin rendőri eszméhez kapcsolódik, alapja, hogy a veszélyekkel való szembenézés és a bátorság külső tényezőktől függetlenül szilárd, kikezdetetlen. A vírustól való félelem, az egészségügyi előírások betartása a rendőri kultúrában megvetést generál. Hanyag munkamódszerhez vezet ugyanakkor, ha az egészségügyi szempontok figyelembevétele mellőzötté válik a bátorság nevében, az eredmények tehát azt mutatják, hogy a munkakultúra feltehetően gátolja a vírussal szembeni hatékony védekezést. Az egyéni védőeszközök készletének korlátozott elérhetősége a harmadik, anyagi dimenzió. Eszerint az erőforrások hiánya felerősíti a munkahelyi kultúra negatív jellemzőit, ami ugyancsak a járvány elleni küzdelem ellen hat.

A tanulmányban leírt megállapítások szerint a magas mérlegelési jogkör elősegítheti az innovációt és a kreatív megoldásokat, ugyanakkor a protokoll hiánya bizonytalanságot eredményez a rendőri szervezetben, közvetve a társadalomban is. Megoldási lehetőségként az együttműködésen alapuló, facilitatív irányítás, ezzel együtt a csökkentett politikai kétértelműség szerepel. A munkakultúrába szilárdan beágyazott értékek változtatása nehéz és hosszadalmas folyamat, ezért alacsonyabb rendfokozatú rendőrök tanácsadói szerepkörben való alkalmazása hatásos megoldási kísérlet lehet. Összességében megállapítható, hogy a szabad mérlegelés és az elszámoltathatóság egyensúlya a cél, ahol a munkavégzéshez szükséges anyagi erőforrások biztosítottak, és azok szervezeti kultúrába ágyazottan elfogadottak, a vezetők együttműködésén alapuló döntéseken alapulnak. A tanulmány témája a Covid19 problémaköréből adódóan újszerű, az eredmények pedig – ahogy az várható – azt mutatják, hogy a pandémia hatására az egyébként is fennálló problémák és konfliktusok fokozódnak. A kutatási eredmények szerint a vírus, mint külső, váratlan tényező még inkább felszínre hozza a kezelésre szoruló területek konfliktusait, ami a megfelelő intézkedések meghozatalának kezdőpontjául szolgálhat. Mindezek alapján, némi továbbgondolással, módszertanilag megfelelően kidolgozott kutatás lefolytatásával más országok rendőrségi szervezeti kultúrájának vizsgálatában is eredményesen detektálná a kezelésre szoruló területeket. A tárgykör előnye, hogy a vírus kiterjedése miatt világszerte a rendészeti szervek kötelékében dolgozók, vagy a rendészettudománnyal foglalkozók számára érdekes lehet, az egyes államok kulturális különbségei ugyanakkor igen meghatározóak a kutatási eredmények értékelése során, ezért azok használhatósága ebben a formában leginkább a fejlődő országokra korlátozódik.

Felhasznált irodalom

Alcadipani, R., Cabral, S., Fernandes, A., & Lotta, G. (2020). Street-level bureaucrats under COVID-19: Police officers' responses in constrained settings. *Administrative Theory & Praxis*, 42(3), 1-10. <https://doi.org/10.1080/10841806.2020.1771906>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Borbély Zs., Cielešky P., Cszner Z., Éberhardt G., Pesti T., Schmidt L., Veprik Z. & Vizvári F. (2020). Nemzetközi Rendészeti Figyelő I. *Belügyi Szemle*, 69(2), 285-303. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.2.6>